

APĂRAREA NAȚIONALĂ

organ național independent.

Apărare: Miercuri, Vineri și Duminică.

ABONAMENTELE:

Pentru monarhia austro-ungară:
Pe un an 24 cor., 6 luni 12., 3 luni 6 coroane.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 25 franci, 6 luni 13 franci, 3 luni 7 franci.
Abonamentele se plătesc înainte.

Redacția și administrația:

Strada Stefaniei Nr. 13.
Un număr costă 20 bani.

INSERTIUNILE:

Un rând petit sau spațiul său costă pentru publicarea odată 12 bani, de două ori 18 bani, de trei ori 24 bani. — Reclame la finea textului costă șirul de petit 50 bani.

Prezentațiunile și inseratele se primesc la administrație, strada Stefaniei Nr. 13.

Epistole nefrancate nu se primesc. — Manuscriptele nu se înapoiază.

Cernăuț, 18 Decembrie 1907.

Cu ocazia inaugurării noului rector magnific al universității din loc, rectorul cel vechiu a dat o dare de seamă asupra frecvenței studențimii la acest institut în anul școlar expirat. Din această expunere am înțeles, că în semestrul II al anului trecut au fost înscriși la această universitate 706 studenți ordinari și 149 extraordinari, la un loc deci 855. Din acești au aparținut nației române 176, celi germane 506 iar celei rutene 191 studenți. După confesiune au fost gr.-or. 207, rom-cat. 119, gr.-cat. 50 și mosaici 308.

Va să zică, cu toate că avem atâtea gimnazii în țară, noi românii stăm cel mai rău, în ce privește frecvența acestei universități și ar fi de dorit, ca față de celelalte naționalități să urmăm exemplul Ovreilor, cari numeric ne întrec pe noi și pe Germanii la un loc, căci pe când numărul lor total e de 308, al nostru e numai de 295. Și după numărul nostru de populație am trebui să-i întrecem noi cu mult, deoarece noi cu Germanii la un loc avem peste 800 000 suflete pe când ei nu ajung 100.000. o dovadă nouă cum înțeleg străi-

nii, mai ales Ovreii, rostul școlilor și cum îl înțelege poporul nostru.

Pe când aceștia cel din urmă ban îl cheltuiesc pentru purtarea copiilor la școlile secundare și universitare, pentru țăranul nostru ai lipsă de o retorică demostenă spre a-l putea determina să-și trimită copilul său la aceste școli. Și deci mirare nu-i dacă stăm față de străini și în privința asta atât de rău.

Cu toate acestea numărul actual al studenților noștri universitari pentru referințele noastre este suficient.

E lucru știut că țăranul, funcționarul, învățătorul, preotul, meseriașul etc., dacă și trimite copilul său la școli universitare, îl trimite numai și numai ca să-l vadă funcționar sau preot.

În Bucovina avem 160 sate cu o populație exclusiv românească sau cu o majoritate românească covârșitoare. În districtele românești se află actual 8 preturi și două tribunale, 6 prefecturi și 4 gimnazii, pentru cari avem lipsă de circa 500 de posturi de funcționari inclusive cu preoții, cari trebuie să aibă studii academice. Din aceste posturi sînt — cu puține abateri la tribunale și la gimnazii — toate posturile deja ocupate. Da și presupunem că din acești 176 stu-

denți români a patra parte adică circa 40 studenți în fiecare an absolvează studiile și i-și fac esamenele, rămîne că avem de plasat în fiecare an acest număr de licențiați vr'o funcțiune. Și fiind posturile amintite mai toate ocupate, un an doi cit mai este de ocupat încă vre un post, vom fi în stare să-i aplicăm și să li dăm pînea, pentru a cărei cîștigare ei au muncit atât de mult. Dar după cîtiva ani, cînd toate posturile vor fi deja ocupate, ce începem cu acest număr de licențiați?

Presupunînd că din totalitatea funcționarilor români în fiecare an 5% sau prin moarte, sau prin trecere la pensie, sau în alte posturi, iese din funcțiune, vom mai fi în stare din cei 40 licențiați să aplicăm în fiecare an în funcțiuni încă 25 de inși, pe cînd restul de 15 inși vor fi necesități să aștepte, poate și ani întregi, pînă se va activa vre un post nou. Și rămînd an din an cite un număr de licențiați neaplicați din cauza că toate posturile sînt ocupate, peste puțini ani ne vom trezi că avem o companie întreagă de licențiați în jurisprudență, filosofie, teologie etc., cari strigă după o bucățică de pîne, și astăzi noi încă nu ni putem da seama despre urmările unei ast-

fel de stări; dar una din cele mai triste va fi cu siguranță, că țăranul nostru va fugi de școli cum fugi șoarecele de miță. Și nici că-i vom putea face reproșuri, cînd ne gîndim, că el, care a cheltuit o avere întreagă cu purtarea fiului său la școală, în loc ca să-l vadă funcționar sau preot, îl vede cerșind după o bucățică de pîne.

Și aceste timpuri triste pentru noi sînt, decînd mai avem un gimnaziu, mai aproape decum credem. Nu va trece mult peste un deceniu și ne am și trezit cu ele.

Este deci datorită noastră, ca de pe acuma să ne gîndim la mijloacele, cari ar fi potrivite pentru delăturarea acestor stări triste.

Timpul din urmă avem la gimnaziile noastre o îmbulzeală mare. Din elevii înscriși încă nu toți sînt apti pentru a trece clasele superioare. Și deci năzuința părinților și a profesorilor de a »împinge» pe acești elevi slabi din an în an și de a li da la fine calificarea pentru cercetarea unei universități, înseamnă pentru noi o frustrare a întregului neam românesc. deoarece un astfel de tînăr rar cînd va fi un funcționar perfect. E deci datorită profesorilor noștri de a determina pre părinții astorfel de elevi ca după absolvarea cîtorva clase

FOIȚA.

Cum era, pe vremuri, la noi în Bucovina.

(1848).

Pe atunci umblau niște bancnote de hirtie în preț de un franc, care se cheamă un »leu șain». Spre ase ajuta la nevoia lor, oamenii rupeau o astfel de hirtie în patru părți și o pătriță se cheamă grivnă: cele ungurești erau roșii, iar cele împărătești negre.

Pe lângă toate aceste nenorociri, mai veni și holera să nimicească ce a mai rămas pe urma foametei. Cumplita boală izbucni mai întâi în Galiția, de unde se se respindi cu iuteala fulgerului și în Bucovina. Vinturile cele calde duceau germenii bolii prin toate colțurile țării. Dar mai aprig bintuia în Suceava, unde muria tot al doilea om, pînă și copiii. Ciocoi umblau prin oraș cu căruțele lor negre, dela casă la casă, și întrebau ori de nu sînt bolnavi sau morți în familie, ca să fie îndepărtați din mijlocul celor sănătoși.

Spre a nu se molipsi, se afumau oamenii cu băligari de vită și erburi uscate iar dinaintea ușii se afla un birgău cu apă, peste care trebuia să treacă fiecare cînd intra în casă. Se iscă atunci credința că holera e o femeie cu părul despletit, frumoasă dar palidă la față, care umblă pe hotare și se arată străjerilor noaptea. Dacă o primești și-i dai de mincare, apoi nu se atinge de căsenii tăi; iar dacă o alungi, trebuie numai-decît să-ți moară cineva. Iată însă că atunci se rătăci prin tirgul Sucevei — Dumnezeu știe de unde — un bătrîn voinic și roșcovan la față, ce colinda din casă în casă și învăța lumea să fiarbă spini albaștri de holera și să bea fier-tura. ca să scape de boală. Oamenii îl țineau de Sfînt și nu-i ieșea nime din cuvîntul lui. Cu apropierea toamnei, se schimbă boala și nu era așa de primejdioasă: rar unde se auzea că a picat cineva. Iarna apoi puse capăt acestei plăgi care secerase așa de crud în rîndurile oamenirii.

De la o vreme se svonia prin oraș, că în țara franțuzească și pe la Viena, e prăpădenie, se surnă temelile dreptu-

rilor boerești, că »dobitocul» de țăran cere și el să fie om, că se pustiesc și ard moșile domnilor și curge sînge... Sucevenii se strîngeau cînduri pe drumuri, vorbeau, șopteau și clătinau din cap. Tot la zece zile venea ștăfata cu cazete dela Beci și Cernăuț, cu fol volante și lexicoaue întregi, în care li se talmăcea pe întălesul tuturor ce-i aceea »constituție, parlament, deputați» și alte bazaconii, despre care nu anzise neam de neamul lor. — Și în Bucovina erau țăranii nemulțămîți, căci multe din jalbele trimise la împărăție, prin deputații țăranii, n'au fost ascultate. — Se mai povestea iarăși că în munții huțanești se ridicase »craiu» Gocilță și Huțanii săi, pustind și arzînd moșile domnilor. Că ar fi ținut la Vijnița o adunare numeroasă de Huțani. că scotea vorniciei din vornicie și punea alții în loc, lua bir cite o dimerlie de porumb și douăzeci de crețari de om, și precum că s'ar fi încunjurat cu o gardă de Huțani tineri, înarmați și ciomege și sulți. Ba ce-i mai mult, că ajuta pe Unguri de sub mină împotriva împăratului, care trimise oaste să rescolească munții huțanești și să-i spinzure

pe buntujniciei de Huțani. Chiar colonia Ungurească Hadiofalva de lângă Suceava se resculase, așa că groaza de năvala țăranilor în oraș creștea pe zi ce merge. Mai ales Jidovii se boceau pe străzi, își strîngeau catrafusele ca să plece, dar tot pe loc remineau.

Pretutindeni era clocot și fierbere mare și toată lumea așteptarsă se surpe temelile lumii celei vechi și să răsară alta nouă. În Moldova, la Iași, se ridicară boorii cei tineri contra stăpînirii, dar fără tolos, căci mulți au fost prinși, iar alții trimiși în surgun. În Bucovina se dăduse poruncă pela toate cerdacurile din țară, ca să se lase granița deschisă pentru toți boerii fugari din Moldova. Necontentit soseau, în Suceava peste graniță, bejenari în chervene grele brașovenești, ferecate cu lanțuri și încunjurate de feciori călări și înarmați pînă în dinți. Stăteau o zi două în Suceava; se'nchinateau la moaștele sfîntului Ioan, se'ngrajeau cu de ale gurii, și apoi greoaie plecau scrițînd spre Cernăuț, unde casele marelui vornic Doxa-hi Hurmuzachi îi găzduia mai pe toți boerii fără țară. Acolo petreceau Vasile Alexandri cu

gimnaziale, zicem patru, să se apuce de alt studiu.

Nu odată am amintit că ce se atinge de exercitarea meseriilor și a comerțului, noi stăm cel mai rău dintre toate națiunile. În Cernăuț avem o școală medie de meserii și comerț, în care — durele — nu se află nici un român.

Până ce vom primi și alte școli de felul acesta prin orașele capitale ale tuturor districtelor, școli cu limba de propunere românească, trebuie să facem toate chipurile, ca cel puțin în această școală să se înscrie elevii noștri români, cari au absolvat câteva clase gimnaziale.

Întreținerea școlii acesteia costează la an zeci de mii de cor., bani plătiți din birul poporului, la care contribuie și țărănul nostru. În acest institut s'au reprezentat toate națiunile din Bucovina, numai națiunea noastră lipsește, cu toate că și copiii noștri ar putea ușor să presteze examenile necesare. Absolvenții școlii acesteia, în cari se predau diferite meserii, arta de a desemna, contabilitatea, doperica mercantă etc. sunt căutați și ușor pot afla pe diferitele stabilimente, ateliere, prăvălii mari, instituite de credit ș. m. d., posturi bine plătite, mai ales absolvenții secției comerciale sint căutați ca contabili. De prezent noi românii în Bucovina nu avem — afară de câțiva bacani — nici un comerciant: nu doar că nu avem bărbați cu talent speculativ și cu capitalul necesar, numai din cauza că nu avem oameni cu cunoștințe de cauză. Ce-i drept, pe la cele prăvălii avem noi deja mai mulți tineri, cari fac praxa pentru a deveni peste câțiva timp sodai în ale comerțului. Dar dacă nu vom avea bărbați cu cunoștințe în ale contabilității și ale principiilor comerciale, tot acolo vom sta și după zece ani, căci pentru a deveni sodal, nu ai lipsă de studii gimnaziale; ajunge cunoștința elementelor scrierii și a cetirii; și dacă ești sodal în ale comerțului, încă nu ești comerciant.

Una die cele dintâi condițiuni pentru a putea deveni vreodată pe acest teren independenți de străini,

cari astăzi îl dominează escluziv, este de neapărată lipsă, ca să avem oameni cu cunoștințe de cauză pe acest teren. Acei elevi, cari sint înzestrați cu însușirile necesare pentru a putea presta maturitatea la gimnaziu, lasă să studieze mai departe, ca să poată ocupa la timpul său una din funcțiunile publice pentru cari se recer studii academice. Ear acei, ce's prea slabi pentru atit studiu, nu piardă timp și auvero chinându-se cu cele examene, ci după absolvarea de patru clase gimnaziale, să se dedice acestui ram, ce în împrejurări favorabile e mai rentabil decit ori și ce funcțiune. Decit un funcționar calic mai bine un meseriaș sau un comerciant avut. Și odată ce avem comersul și meseriile în minile noastre și drumul spre bunastare ni este deschis. Poporul nostru mai are puțină avere; să nu lăsăm ca toată să treacă în mini străine, ci mai virtos să ne sîrguim ca să o recîștigăm și pe cea pierdută. Și aceasta o putem ajunge, numai prin comerț cinstit și meserii bine exercitate. Apelăm deci la toți bărbații noștri competenți, indeosebi la preoțime și la profesorii noștri gimnaziali, ca cu toată insistența să îndemne pre părinții acelor elevi, cari nu promet a ave talentul pentru a corespunde tuturor condițiilor dela gimnaziu, să-i înscrie pe acești după absolvarea a câteva clase gimnaziale, la școla comercială și de meserii din Cernăuț. Vom reveni.

Un cuvînt pentru toți.

In trei articole după o altă am pus în discuție un proiect pentru desrobirea țărănului nostru.

Motivul dela care am plecat pentru a ne ocupa de aceasta chestiune zace în interesul ce trebuie să-l aibă fiecare, care dorește a servi în folosul neamului.

Cît de ardente ar fi și alte trebuinți, ce le are țărănimea noastră în fruntea tuturor rămîne indiscutabil ameliorarea stării sale economice.

Cînd vor fi date condițiuni mai favorabile pentru existența bietului nostru popor, va fi venit și timpul cînd cu sprîjinul lui vom putea socoti și cu realizarea unor acțiuni de alt cuprîns. Semnul timpului a fost destul de des interpretat încît să mai poată fi neînțeles.

Remîne în datorința fiecărui prieten al poporului, în datorința tuturor cari cunosc referințele la țară mai ales însă a acelor, cari au contact zilnic cu țărănul ca să-l lămurească în afaceri și să-l intereseze pentru aceasta mișcare de atîtă însemnătate.

Să nu lipsească nimeni a aduce tributul său pe altarul acestei cauze.

Să nu rămînă o singură localitate românească din țară, care să nu răspundă la îndemnul, ce am finut a-l da întru binele nostru tuturor.

Eventualele scăderi în proiectul, ce l-am prezentat, se vor putea delătura numai atunci, cînd discuția, ce se va purta asupra lui, va cuprinde toate cercurile din țară.

Așteptăm indeosebi dela comitetele naționale districtuale ca să nu lipsească a da afacerii atenția, ce o merită.

Pentru a stabili posibilitatea a aduce la îndeplinire o instituțiune de un așa eminent interes, remîne, să se cunoască țînuta tuturor acelor factori, ce au a-și da concursul lor.

In vederea foloaselor, ce le dorim poporului nostru, ar fi, ca să stee fiecare gata a contribui la întruparea unei idei, pe care să se fundeze trînicia neamului român în țară. Vom vîdea.

Agitator român în Viena.

Sub acest titlu publică organul kossuthist »Pesti Hirlap« în numărul său din 12 a l. c. un al doilea articol în care se ocupă cu politica maghiară în Austria. Susnumitul ziar se nepustește de astădată asupra D-rului în teologie

Virgiliu Cioban, administratorul s. bisericii romine din Viena și caplan c. r. în armata comună, publicului bucovinean cunoscut, numitul făcîndu-și studii în Cernăuț.

Dupăce scriitorul articolului în chestie atrage atențiunea celor în drept asupra unor articole referitoare la politica maghiară în Austria, publicate de »P. H.« în primii săi numeri ai anului curent, scoate în relief prezicerile sale dovedind cetitorilor săi, că în capitala Austriei se află într'a-le-văr o mulțime de agenți ai diferitelor naționalități contrare politice maghiare și cari în modul »Wiegels«-ilor hoinăresc stradele capitalei huiduind și batjocurînd neamul unguresc prin diferite ziare cu caracter anti-maghiar.

Vorbește de ziarul din Viena »Groß Österreich«, care în numărul său din 18 Martie a. c. a așmuțat printr'un articol fulgerător naționalitățile contra rasei maghiare și care tradus în »Pester Lloyd« a făcut senzație enormă în cercurile politice maghiare; toate aceste au silit pe baronul Báuffy să facă interpelația memorabilă din 13 Martie atrăgînd atenția guvernului asupra pericolului amenințator. Trece apoi la chestie denunțînd într'un mod extra-vagant pericolul ce-i așteaptă prin faptul, că inșiși supușii coroanei lui Stefan plănuiesc peirea patriei lor și agățîndu-se de persoana D-rului V. Cioban scrie următoarele:

»După statutele legii armatei comune, unui ofițer în activitate, fie el chiar și preot militar, nu-i e voie să se ocupe cu politica sau să ia parte la adunări cu caracter politic.

Cu toată asprimea acestei legi, un preot militar, anume Dr. V. Cioban, curator în lagărul armatei și profesor de religie al școlii de cadeți dela 1 Ianuarie 1906, decînd adecă e transferat cu garnizoana în Viena, nu numai că e unul dintre cei mai fanatici contrari ai rasei maghiare, mai e — ceea ce putem dovedi cu probe — și un instrument fidel ce figurează în mod agitatoric al ziarului anti-maghiar »Groß Österreich«.

fratele său Iancu, Aron Pumnul, George Bariț, Costache Negri dimpreună cu două surori ale sale, care erau călugărițe Iraclic Porumbescu, s'urgunții petreceau foarte bine în Cernăuț, numai în banchete și petreceri, de s'au fost spăriat Cernăuțenii de galontomia boerilor valahi.

Alte dăți mergeau în cete prin grădina publică, cuprinși pe după cap, cîntînd Marsellaise, de se uitau trecătorii cu gurile căscate după dinșii.

Pentru că era puțină oaste în țară și n'aveau cine să ție ordine în publicul ce păsea a fi foarte agitat, se formară garde naționale pri toate orașele. În ziua cînd se răspîndi vestea că și Suceava are voe să-și facă o gardă națională de cetățeni, colinda pe ulițele tirgului un crainic însoțit de un dobaș și un gornist, ce poșteau lumea să între în gardă. Cetățenii lăsară țesgelele, calupul și acul și alergară de buuă voie în rîndurile gardiștilor. Mai ales erau mulți Romini Armeni tineri, care stăteau alături cu bărboșii starosti de isnafuri sau bresle. Căpitanul întregii garde era berariul jidov Fischhoffer, scurt și gros cît o bute. Garda era împărțită în două părți: o parte se desprindea în meșteșugul arme-

lor pe imășul Mirăuților, sub conducerea lui Fischhoffer, ceealaltă în tirgul vitelor de lingă Areni, sub ascuitarea lui Serafim Cărășel, diacul dela biserica stîntului Nicolai. Rnitorma gardiștilor era: pantalonii surii de dril, tunică albastră cu parole roșii, adecă colozele țării; pe cap purtau o pălărie mare calabreză cu un fionc roș-albastru, cu pănăș și numărul companiei. Cei mai mulți aveau săbii și sulți și numai foarte puțini se procopseră și cu cite o pușcă ruginită, sau cu o pârche de pistoale vechi. Pe dealul Tătărașilor se uneau amîndouae companiile și făceau »manevre«. La început îi muștruluiia Fischhoffer pe toți gardiștii, dar mai pe urmă nu voiră să asculte de Jidov, care nici nu se pricepza la comandă și de aceea-l aleseră toți într'un glas pe Serafim Cărășel căpitan, care cunoștea meșteșugul armelor în fel și formă. Indată cum veni diacul la cîrmă, puse numai decit pe gardiști să meargă în pas alergător, spre hazul tuturor, căci fostul căpitan, gras cum era, de-i atîrna hărba peste guler, rămînea tot deauna în urmă gifînd. Noaptea patru-lau pe stradele din vatra tirgului și pe la margini, dară de cele mai multe ori

se'nfundau în v'r'o crîsmă »la șapte draci și la Craiul negru«, unde cînsteau vin de contrabandă adus din Moldova și ascultau palavrele lui Serafim Cărășel, care, după cum zicea el, numai în peatră seacă n'a fost.

Viața în Suceava era foarte neliniștită, mai ales în zile de tirg, Joia și Duminica. Pe piață la »Bărbunc«*, se auzea muzica cîntînd, iar lumea năvălea ca la comedie într'acolo. În mijlocul pieții sta la o masă ofițerul Bărbuncului, c'o condică lingă dînsul și o lădiță cu bani, iar jos se afla o ladă mare cu chipie ostășești, minunate jocuri de prin țări străine și lăudau viața din tabără; nici vivandiere frumoase nu lipseau, care închinau cu plosca plină de vin la toți volintirii recrutați și se sărutau cu dinșii. Lumea se ferea de Bărbunc ca de foc, dar totuși erau unii ce cădeau în capcană, căci inimă de peatră să fi avut și tot nu te-ai fi stăpînit, cînd vedeai cum cătanele luau la joc cele mai frumoase fete din împrejurime, ca să atragă feciori. Iar mulți dintr'aceștia aveau drăguțe și nu puteau suferi ca ele să joace

cu cătanele cele străine, de aceea se prindeau și ei în joc lingă dînsule. Jucai un joc, două, apoi doi căprari cît bradul te duceau de susnori cu vorbe dulci la o vivandieră ce te cîntea din ploscă și-ți dădea buzele ei subțiri și roșii. Ofițerul își punea pe dinapoi ceapca 'n cap și era de acuma cătană vrînd nevînd. Însă scumpă era pe atunci sărutarea unei guri frumoase, căci doisprezece ani trebuiai să porți ranița împărătească în spate tocmai prin fundul lumii, pe la Beci și'u Lombardia. De aceea volintirii erau bociti de neamurile și drăguțele lor ca și morții. În vremea asta, vestita bandă a lui Grigore Țiganul zicea să-ți rupă inima, iar feciorii după ce erau jurați sub steagul cel mare ce flutura în mijlocul pieții, se cuprindeau de după cap și cîntau din gură, însoțiti de plînsul nevestelor și drăguțelor:

Vină mindră pin' la cruce
Să vezi Neamțul cum ne duce,
Că ne duce cîd pe boi
Și ne tunde ca pe oi
Ne țipă pâr'u'n gunoi;
Vai, săracii, vai de noi.....

(Va urma).

* Bărbung—Werbung—recrutare.

Dr. V. Cioban, în calitatea sa de preot militar c. r. și prof. de religie al școlii de cadeți mai face și pe administratorul bisericii din Löwelstrasse Nr. 8 și deci ca atare beneficiază de aceste venituri.

Ca membru activ al armatei la 26 Sept. a. c. când regele Carol din incidentul iubileului său petrecând în Viena și cu care ocazie vizitase biserica coloniștilor români, respectivul i-a ieșit înainte, întimpându-l în odăjdii de sărbătoare cu crucea în mână. Acest supus maghiar, în toate Duminicile la oarele 11 a. m. liturgisește în biserica română în prezența trimisului României Lahovary și a personalului său, făcând rugăciuni pentru regele Carol.

Ca preot activ al armatei, numitul este obligat a liturgisi în toate Duminicile și sărbătorile în biserica garnizoanei din Schwarzspannerstrasse între oarele 7 și 8, interzicându-i însă canoanele religioase sale dreptul de a liturgisi de două ori pe zi, el face aici un fel de „Schwindelmesse“ pentru ca să-și poată îndeplini mai cu scrupulozitate misiunea sa în biserica civilă în care se roagă pentru regele Carol.

Cumcă acest preot-militar stă în strinsă legătură de prietenie cu D-rul Lueger, aceasta, poate nu trebuie să'o amintim; dar e prieten intim cu D-rul Aurel C. Popovici, care cu condeii în mână cel dintâi s'a anunțat serviciilor combatante ale gazetei »Gr. B. Österreich«.

Avem dovezi palpabile, că D-rul V. Cioban ia parte la toate intrunirile ostile maghiarilor și știm, că acest membru activ al armatei, beneficiază de drepturile unui preot român și că jumătate din locuințele sale servesc intrunirilor politice ale coloniștilor români.

Mai avem informațiuni, cumcă acest preot-soldat ziua-noaptea toarce la firele cele mai fine de propagandă contrară maghiarismului introducându-se prin saloanele de elită străbătând până la cele mai înalte trepte, unde cu mâni fine descurcă nodurile încălecite.

Sfârșindu-și aici respectivul acuzările aduse D-rului Cioban întrebă ori de-ar fi dispus prim-ministrul Ungariei să dispună îndepărtarea unui astfel de individ periculos statului din armata comună, care stă în strinsă contradicție cu paragraful 127 din lege.

Acești ultra-patrioți șovinști din jurul gazetei »P. H.« la botetul cărora rabinul s'a achitat foarte conștiincios tăindu-i împrejur, aceștia, în oarba lor trufie, știu să se agățe de persoane nepătate conștiinței de datorialor sfintă, nu știu însă să-și facă serviciul celi incumbă meseria de cronicari cistiți față de nemernicii cari pingăresc și se ating până și de case domnitoare, cum d. e. într'una din recentele ședinți ale parlamentului maghiar a făcut-o un Rakovszky, care și-a permis privitor la dinastie, să se exprime, că există case domnitoare, cari trebuiesc trimise în exil... Guvernul din Viena, în calitatea sa de for suprem, care sigur trebuie să aibă cunoștință de această întâmplare prea puțin măgulitoare cași noastre domnitoare, ști-va oare să respâlțască astfel de fapte criminale și îndrăzuțe?

Domnii dela redacția gazetei »P. H.« să nu-și prea bată capul cu îndeplinirea funcțiilor D-rului V. Cioban, noi cunoaștem îndeajuns pe acest bărbat precum și punctualitatea cu care acesta își îndeplinește misiunile sale atât ca militar cât și ca civil; ear cind va fi vorba de vre-o abatere în ale îndătoririlor, atunci credem, vor avea alții cuvintul în această procedură mai puțin orbiți de patima șovinistă decît perciunații dela »P. H.«, cari să-și vază de honvenzii lor și nu de ofițerii-preoți din serviciul armatei austriace, cu deosebire atunci, cind așteția se găsește în Austria fie ei chiar și supuși maghiari.

Tra-cău.

Știri locale și din țară.

Maiestatea Sa a dispus conchemarea delegațiunilor pe ziua de Vineri în 20 l. c. De astă dată delegațiunile vor afla loc în Capitala Monarchiei noastre.

Alteța Sa Ferdinand, principele de coroană al României, a trecut cu ocazia călătoriei Sale la Stockholm, Simbătă seară în 14 Decemvre sl. n. a. c. cu expresul prin Cernăuț. La gară s'a reținut Alteța Sa cam vr'o 15 minute, a fost întimpinat pe lingă secretarul consulatului român și de un număr considerabil de Români din capitală precum și de mai mulți reprezentanți ai societ. acad. »Junimea«. Președinte acestei societ. dl Cornel Corneanu a fost primit de Alteța Sa în audiență.

Eruditul filolog și filoromân Dr. Gustav Weigand, profesor la universitatea din Lipsca a fost numit zilele trecute consilier intim al regelui Saxoniei. Dinsul va cere în curind o audiență la palatul din Dresda, pentru a mulțami regelui pentru această distincție.

Dl profesor Gherasim Buliga, bine cunoscutul pedagog a fost avansat la rangul al VII lea. Transmitem meritatului profesor care ca bun Român, și-a pus puterile sale și în serviciul internatului nostru de băieți români cele mai sincere felicitări.

Compatriotul nostru Isidor Leșan, angajat în serviciul finanțelor la guvernul din Sereievo a fost destins zilele aceste din partea juriului expozițiunii din 1906 din București cu medala de aur și diploma cu plancheta de colaborator și diploma cu medala jubilară împreună cu brevetul ei.

Directia poștelor anunță introducerea serviciului telegrafic la poșta din Comanești p/S. începind cu ziua de 15 Dec. a. c. eară cu data din 20 Decemvre a. c. se vor lega firele telegrafice din Sirete și Rădăuț cu cele din comunicația interurbană Cernăuț—Sirete—Rădăuț și Sirete—Suceava, împreunind în același timp Suceava Ițcani cu rețelele telefonice interurbane.

Filiala Societății Doamnelor Române di Boian va ținea adunarea ei generală pe anul 1907 Duminică în 22 Dec. st. n. a. c. la 2 oară p. m. în școala centrală din loc cu următoarea ordine de zi: 1. Raportul Comitetului asupra activității filialei în anul 1907. 2. Darea absolutului Comitetului, 3. Propuneri eventuale.

Recomandăm gospodarilor noștri »Călimbăndariul poporului Bucovinean« edat și redigat de dl actuar E. Neșciuc. Acest călimbăndar se poate căpăta la fiecare librărie din țară numai pentru 50 bani și conține pe lingă partea de petrecere și multe îndegetări folositoare.

Ultime știri din lume.

La o experiență făcută în Zürich de administrația militară cu telegraful fără sirmă a lui Marconi, s'au obținut rezultate uimitoare.

Așezindu-se la poalele a doi munți înalți cite un aparat, primul aparat primitiv, în loc să primească telegrame dela aparatul celalalt, a primit numeroase telegrame din Anglia, Germania și Rusia, cari au fost date tot de aparatul Marconi și vorbeau despre starea împăratului Germaniei.

Prin aceasta se vede, că telegraful fără fir, nu este bun pentru comunicațiunile secrete.

După un ziar din Meklenburg, principele Ferdinand al Bulgariei s'a logodit în castelul Serrahn, lingă Krakow, cu principesa Eleonora Reuss de Kostritz, sora răpăusatului principe Adalbert de Saxa Altenburg, a căruia văduvă are castelul Serrahn ca reședință.

Președintele consiliului a informat Sobrania despre logodirea principelui. Deputații au însărcinat pe președintele Sobraniei să tremită felicitări principelui.

Vaporul Gausco deservind porturile din Sudul Brasilei s'a scufundat în urma unei ciocniri în lungul mării cu vasul Paranagua. Sint treizeci de victime.

Fostul redactor al ziarului românesc Orestic (Ungaria), dl Iuliu Ioanovici, care a fost osindit la temniță pentru niște articole politice, a încercat să treacă în România.

La gara din Predeal însă a fost deținut și arestat.

Varietăți.

Răvașul unui deputat țărănesc din anul 1908 către soția sa.

Mă închin de Tănătate dragă Domnică și să nu crezi tu cumva, că dacă eu is deputat m o c r a t am uitat de tine.

Mare bataie de cap avem aici în parlament în Viana. Cumătru Capu nostru nu doarme niși zi niși noapte. Ci că vre să facă o bancă nouă în Bucovina pântru industriași. Da tu nu-i ști săraca șine-s aceia industriași și eu n'am știut da mi-o spus-o cumătru Capu nostru că industriași is așa bunăoară ca cei ce cumpură pădurile sătești și pe cele dela fondus... dă cum să-ți spun așa ca Moise Eisenkraft.

Dragă Domnică, mă închin de sănătate ție și la tăte neamurile și să nu lași juncile pe obcină să mi le prindă cumva fărwalteru între cerbi și sare multă să nu le dai. Ghiții cei scurți de coadă să-i scoți marți la Humor să nu-mi scoată satu vorbă.

Doamne, doame ce gălgie aici în parlament prisne, cum spune la biblie desupra Turnu vavilonului cite limbi pe lume tăte le auzi.

Stau și eu sărăcudemine și mă îngrozesc citeodată și tare-i frumos aici învntu-s scaunele tăte de catife așa ca spinița ce ț-am cumpărat-o cind am fost ales. Să aveți grijă de crișma noastră să cumpărați rachiul de peșum, că cumătru Capu nostru o disrădicat propinația și are să se scumpească rachiul măi femeie și-om ave pagubă. Ciți o cumpărat rachiul de bramul Sintamariei pe datorie să-i pirezti pe toți și să li iei zăloage sumanele, că vezi dă iarna grea și tot or plăti.

Mă închin de sănătate Duminică și sa dai lapte d-lui Girilan, mai departe pe lună tot ca mai nainte dacă n'a plăti nu tace nemică că asta se chiamă ziplină de m o c r a t. Da tu nu-i ști săraca ce însămnă ziplină. Așeia ii așa

o răgulă între noi deputați țărănești o ascultare adevă pe cumcăi tot ațita, ori be cumătru Capu nostru și eu plătesc, ori graește el și eu tac.

Amarnic so sfădit eri în parlament era să se bată. Cind aș ave eu cumnații mei și pe frate meu cel mai Mnic pe lingă mine i-aș spulbăra pe tăți dară iară stau și mă gindesc Tot nu te poți amesteca, dacă nu știi de ce-i vorba. Dă cumătru Capu nostru le știe tăte da n'are cind sa mi-le talmăcească. Că aice mai mult noaptea să țin ședințele și dacă și ieșim mai de vreme pină mîncăm pină una alta ne apucă ziua. Dragă Duminică nu te supăra să nu gindești tu că eu is așa unu de eri noapte am fost cu cumătru la o famelle și ni-o cîntat o doamnă din zîmbală, adevă nu-i zîmbală nuștiu cum ii zic așa un ștrument cit morișca noastră de mare. Are patru chicioare și su chicioare niște talgerașe de sticlă ci că să nu tragă umezeală că răgușește taman ca tine puică cîn ieș disculță pe afară. Dară cîn oi veni de paști acasă am să-ți aduc o păreche de papuci tare moi cum io cumpărat cumătru doamnei celeia nuștiu cum li zic de javră-jovră nuștiu da-s frumoși. Au niște călcăie subțiri și nalte ca dopurile dela șipurile cele de sub grindă din anchiri.

Mă închin de sănătate și beighiontului Simion și să nu se supere că n'am adus trepelazia ce mi-a scris-o în răvaș adevă precumcă de ce-i ține popa purcica în pripas. Păi dă cum nu știi tu cu spatele așa nu știu eu ce să chiamă trepelație și de unde so aduc dacă nam văzuto. Am întrebat pe cumătru Capu nostru și mio zis că trebuiam so aduc încă în diata țării la Bijet da nu mnio spus niși ce-i niși care-i domnu Bijet. O vorbit cumătru în diată drept strașnic mult taman ca moșica Casandruța cind o ie o țiran cap da mam uitat și eu împrejur să văd adevă la cine vorbește și nam dat cu ochii de domnu Bijet. Ci că după obicei poți vorbi la domnu Bijet citeți vin la gură șavem să-l pun eu pe popa bine la cale și aș fi vorbit și fără domnu Bijet da cumătru mi-o făcut sămn să tac și asta să chiamă ziplină de partid.

Am vrut dragă Duminică să-ți ieu so păreche de ciorapi moi de matasă dă is tare scumpi și tăți găuriți din jur împrejur așa așa lio zis cumătru că să chiamă jiuur ajiur ori naiba ști cum.

Și doamna care-o cîntat în zîmbală ave deaceia, da mie ce mis buni să te răcești puică tocma amu cind am ajuns în parlament.

Țaș mai scrie puică mult da mo apucat circei în palmă că nu mi-i dată Mina și mă închin de sănătate din parlament din Viana

Alexandru.

Avis!

P. T.
Onorabil public!

Spre a evita spese zădarnice de poștă, societatea »Țăranul« din Broscăuții-noi roagă pe calea aceasta pre toate onoratele P. P. persoane, cari au primit listele noastre de colectare în scopul casei naționale din Broscăuții-noi, ca să binevoiască ale înapoia aceste liste, fie ele și curate (albe) spre a face posibilă o evidență asupra numitei colecte și a raporta.

Broscăuții-noi în Dec. 1907.

Dimitrie Popovici,
președinte.

Toate feliurile de vinuri!!

Prăvălia lui DAVID GABE

CERNAUȚ

strada domnească, preste drum dela Cafeneaua Habsburg.

Oferă totdeauna icre proaspeți, salm, loștrite, scrimbii, sardele, păștri, marinat de pește proaspăt, conserve, tot felul de brânză, cacto, chocolată, bomboane, precum și toate mărfurile de băcănie și articoli pentru economi.

o o Prețuri moderate, serviț acurat, marfă proaspătă. o o

Local de dejun.

Local de dejun.

Mașine de cusut „SINGER“

pentru ori și care scop, nu numai de gen industrial, ci și pentru lucrări de cusut în familie, se pot comanda numai prin noi.

Dați sama ca cumpărarea mașinilor să urmeze numai în prăvăliile noastre



Prăvăliile noastre sînt de cunoscut după tablele - - acestea - -

Singer Comp. societate pe acții pentru mașini de cusut

Cernăuț strada domnească 16. * sucursale în toate orașele mai mari.

În atențiune: Toate celelalte mașini, oferite de alte stabilimente de mașini de cusut, sub numele „Singer“ sînt construite după un sistem în vechit de al nostru, care, ce se atinge de construcție, prestațiune și durabilitate, este mult inferior față de sistemul nostru acest nou.

Drul în med. univ.

Carol Schermer

dupre o activitate îndelungată la ambulatoriul ortopedic al profesorului Dr. Adolf Lorenz din Viena a deschis

un institut ortopedic

în Cernăuț, strada lui Goethe Nr. 4

În apropierea teatrului. — În acest institut se vor trata diformități a vertabratei a extremităților (picioare X și O) picioare strimbe și late, scintituri și inflamațiuni de încheieturi precum și ori ce pazeză. Atelier propriu pentru fabricarea de cosete, de aparate invelitoare, de utenzilii pentru picioare strimbe și pentru legături de mijloc.

Pensionat propriu pentru pacienți veniți din afară.

Premiată în Viena cu medalie de aur.

Anunț de deschidere.

La 1 Octomvre se va deschide școala privată concesionată de guvernul c. r. al țării pentru

știința de a ferbe și știința economiei casnice

în edificiul propriu, Cernăuți, strada Carolinei Nr. 7.
Instrucțiunea cuprinde știința de a ferbe și de a ținea economie casnică; ea obiecte libere, după dorința și instrucțiunea în arta de a croi și a coase hame și lîngerii.
Se primesc în pensionare. Inscerierile încep cu 1 Septomvre a. e. dela oarele 3—5 p. m.
Informațiuni se primesc în cancelaria direcțiunii, strada Carolinei Nr. 7.

Henriette de Hordinska

absolventă a școlii de fierț a asociațiunii birtașilor din Viena.

14

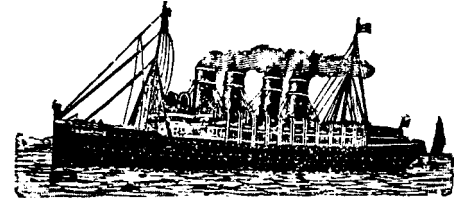
14 14 14 14 4 14 14 14 14 14 14 14 14

14

La Canada și America

direct și fără a se sui pe altă corabie

transportează cel mai repede și mai bine Biroul de călătorie



transportează cel mai repede și mai bine Biroul de călătorie

„GLOBUS“

M. FEUERSTEIN

concesionat de înaltul guvern i. r. al țării

Cernăuț, strada primăriei No. 14.

Nu cumpărați bilete de călătorie mai înainte de ce vă informați la biroul de călătorie „Globus“.

Luați scama la Numărul 14 din strada Primăriei (Rathausstrasse No. 14), că numai acolo se află Biroul de călătorie „Globus“.

14

14 14 14 14 14 14 14 14 14 14 14 14 14

14

PRIMA

rafinerie de spirt, fabrică de rum și licor în Bucovina a lui

S. Rudich, Rădăuț

aduce la cunoștință vinzarea de spirtuoase, rum și licoruri excelente, cu bucata și cu ridicata pentru prețuri moderate

strada Crinilor No. 3 (casa Beck).

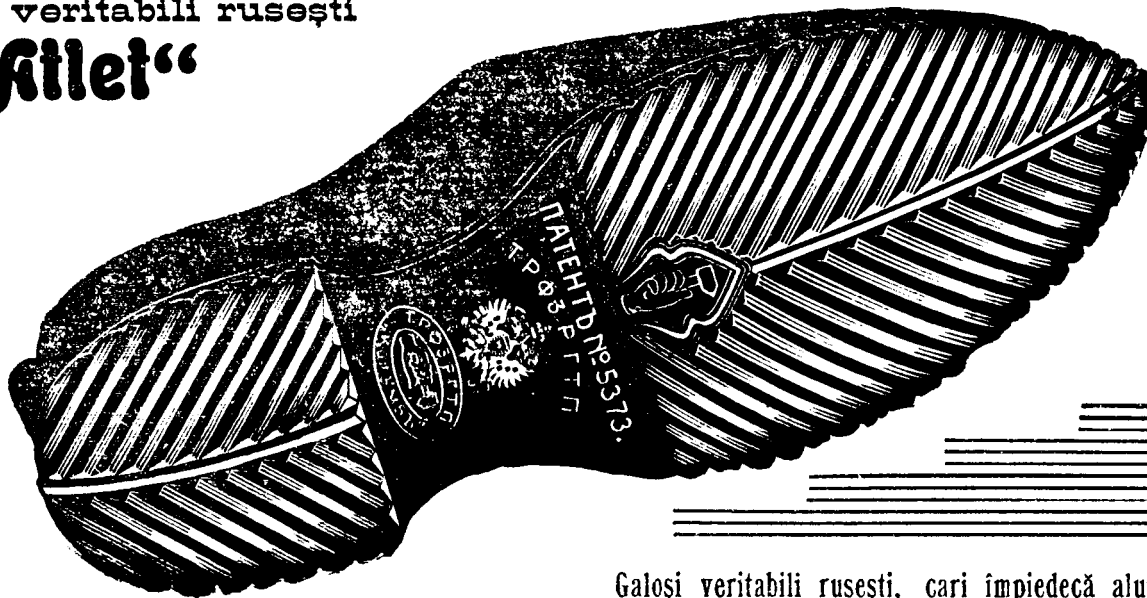
rugind tot odată a da atențiune specialității de rachiuri fără de basamac.

Atențiune!

Galoși veritabili rusești

„Atlet“

Garanție deplină pentru calitate și durabilitate.



Galoși veritabili rusești, cari împiedecă alunecatul.

Patente N-rii: 6888, 8020, 18564, 5373, 3422, 2374 18597.

Cereți pretutindeni numai galoși „Atlet“

Se pot afla la firmele:

B. Baltinester.

Gottesmann & Nadel.

Dr. Dragoș Bumbac

advocat

- - în Suceava - -

locuște vis-à-vis dela judecătoria cercuală.

Dr. Heinrich Marbach

și-a deschis în Gurahumorului

biroul său de advocatură

în casa doamnei Meisler.

Pictorul român

Vasile Chichifoi

și a mutat atelierul său în

strada Roșei Nr. 35.

Purochiă și epitropiile bisericești dela țară să nu cominde icoane bisericești, prapuri, cruci sau iconostase în alt loc pînă nu vor fi vizitat ateli-rul harnicului și iscusitului pictor român

Vasile Chichifoi.